

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lipca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie ze skargi A.W.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie o sygn. I ACa 4493/24,
z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 8 lipca 2026 r.,

- 1. stwierdza, że przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn. I ACa 4493/24 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. przyznaje skarżącemu A.W. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie sumę pieniężną w wysokości 2000 (dwóch tysięcy) złotych za okres od 31 października 2024 r. do 8 lipca 2026 r.;**
- 3. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżącego A.W. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty;**

4. nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżącego A.W. kwotę 200 (dwustu) złotych uiszczoną tytułem opłaty od skargi;

5. oddala skargę w pozostałym zakresie.

Tomasz Demendecki Aleksander Stępkowski Grzegorz Żmij]

UZASADNIENIE

Pismem z 10 kwietnia 2026 r. (data nadania) A.W. (dalej: „skarżący”, „powód”) zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika wniósł do Sądu Najwyższego – za pośrednictwem Sądu Apelacyjnego w Warszawie – skargę na przewlekłość w postępowaniu sądowym toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygn. I ACa 4493/24.

Skarżący, zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o:

1) stwierdzenie, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, I ACa 4493/24, nastąpiła przewlekłość postępowania;

2) wydanie Sądowi rozpoznającemu wskazaną sprawę zalecenia: pilnego doręczenia odpisu apelacji do pełnomocnika Powodów, wyznaczenia terminu rozprawy w terminie 2 miesięcy i do rozpoznania niniejszej sprawy (wydania wyroku) w terminie 4 miesięcy od rozpoznania skargi,

3) przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącego kwoty 10 000,00 zł

4) zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie – kosztów tego postępowania, wraz z kosztami zastępstwa adwokackiego, według norm prawem przepisanych.

W skardze podkreślono, iż skargę składa wyłącznie powód A.W.

W uzasadnieniu skargi podniesiono m.in., że przedmiotowa sprawa zawisła przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w dacie 31 października 2024 r., a od tej pory w dacie 4 listopada 2024 r. wydano wyłącznie 1 zarządzenie – nie podjęto żadnych dalszych czynności zmierzających do rozpoznania sprawy w sposób merytoryczny.

Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie w odpowiedzi na skargę wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”) – strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Na mocy art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. Stosownie do art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie.

2. Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności

sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; 27 marca 2019 r., I NSP 88/18; 5 kwietnia 2022 r., I NSP 66/22). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a zatem wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

3. Z analizy akt sprawy wynika, że wpłynęły one do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 31 października 2024 r. i tego dnia przeprowadzono w SLPS losowanie sędziego referenta, a 4 listopada 2024 r. wpisano sprawę do repertorium ACa i ACz.

W dniu 20 lutego 2025 r. wpłynęło pismo procesowe pozwanego z wnioskiem dowodowym – oświadczeniem o potrąceniu dokonany przez stronę powodową. Zarządzeniem z 21 kwietnia 2026 r. dokonano formalnej kontroli apelacji pozwanego, wezwano pełnomocnika do uzupełnienia braków formalnych apelacji poprzez złożenie prawidłowo poświadczanego pełnomocnictwa w terminie 7 dni pod rygorem odrzucenia apelacji, dokonano także formalnej kontroli zażalenia powodów i nakazano doręczenie odpisu zażalenia pełnomocnikowi pozwanego. Zawiadomiono pełnomocników o składzie rozpoznającym sprawę. W dniu 6 maja 2026 r. wpłynęła odpowiedź pozwanego na zażalenie powodów, a 7 maja 2026 r. wpłynęło pismo pozwanego z uzupełnieniem braków formalnych apelacji pozwanego.

Zarządzeniem z 8 czerwca 2026 r. nakazano doręczenie apelacji pozwanego pełnomocnikowi powodów. W dniu 10 czerwca 2026 r. wydano zarządzenie

o wyznaczeniu terminu rozprawy i posiedzenia niejawnego na 30 listopada 2026 r., o którym zawiadomiono pełnomocników stron.

Powyższa sekwencja zdarzeń – przy jednoczesnym uwzględnieniu objętości akt sprawy sądu pierwszej instancji, które w momencie przekazania do Sądu Apelacyjnego liczyły niepełne 4 tomy – przemawia za uznaniem, że sporne postępowanie apelacyjne toczyło się dłużej, niż to było konieczne dla prawidłowego wyjaśnienia wszystkich okoliczności faktycznych i prawnych, istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

Z tego względu, Sąd Najwyższy stosownie do art. 12 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, stwierdza, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygn. I ACa 4493/24, a więc od 31 października 2024 r. doszło do przewlekłości postępowania.

Uwzględniając skargę, zgodnie z art. 12 ust. 4 i ust. 5 pkt 1 ustawy o skardze na przewlekłość, Sąd Najwyższy przyznał na rzecz skarżącego od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie sumę pieniężną w kwocie 2000 zł.

Orzekając o przyznaniu skarżącemu od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie sumy pieniężnej w wysokości 2000 zł, Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, minimalna wysokość sumy pieniężnej, jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego, wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, jednak suma pieniężna nie może być niższa niż 2000 zł. Ponieważ postępowanie w niniejszej sprawie przed Sadem Apelacyjnym rozpoczęło się 31 października 2024 r., na rzecz skarżącego od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie należy zasądzić kwotę 2000 zł.

Jednocześnie Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do przyznania skarżącemu żądanej przez niego kwoty 10 000 zł.

Sąd Najwyższy dostrzega jednocześnie systemowy problem, przekładający się w oczywisty sposób na znaczne wydłużenie czasu rozpoznawania spraw w sądach powszechnych. Jego powodem jest długotrwałe wstrzymywanie się do niedawna przez Ministra Sprawiedliwości z ogłaszaniem nowych obwieszczeń o wolnych stanowiskach sędziowskich, co skutkowało długotrwałym zablokowaniem

procesu rekrutacji sędziów w sądach powszechnych. W połączeniu z nieuniknionym przechodzeniem sędziów w stan spoczynku – skutkuje to dynamicznym wzrostem liczby wakatów w polskich sądach i nadmiernym obciążeniem sędziów pozostających w służbie, a tym samym narastaniem systemowych dysfunkcji wymiaru sprawiedliwości wyrażających się m.in. w przewlekłości toczących się postępowań. Zaniechania w zapewnieniu właściwej obsady sędziowskiej stanowią istotne źródło nadmiernej długości postępowań sądowych w Polsce, wprost i bezpośrednio wpływając na pogłębienie problemu systemowej przewlekłości postępowań.

Z akt sprawy I ACa 4493/24 Sądu Apelacyjnego w Warszawie wynika, że po wpływie skargi na przewlekłość postępowania został wyznaczony termin posiedzenia w sprawie, a zarządzeniem z 8 czerwca 2026 r. nakazano doręczenie apelacji pozwanego pełnomocnikowi powodów. Dlatego Sąd Najwyższy nie zalecił (na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania) Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie ani doręczenia odpisu apelacji do pełnomocnika powodów, ani wyznaczenia terminu rozprawy.

O zwrocie uiszczonej przez skarżącego opłaty w kwocie 200 zł Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość. O kosztach postępowania skargowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 1¹ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz.U. z 2026 r. poz. 215), zasądzając od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżącego kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Tomasz Demendecki Aleksander Stępkowski Grzegorz Żmij

[K.O.]

[a.ł]

